

SALA KOMMUN Kommunstyrelsens förvaltning	
Ink. 2016 -12- 13	
Diarienumr 2016/1489	Aktbilaga 1

Slutrapport

Projektnamn		Ärende-ID
Grön i Sala		00191855
Stödmottagare		Organisationsnummer
Företagarcentrum i Sala ek. förening		769616-8926
Datum för slutrapport		Beslutad projekttid
20161130		20160201-20161031
Kontaktperson	e-post adress	Telefonnummer
Ingemar Thorén	ingemar.thoren@foretagarcentrum.se	070-3188290

En slutrapport ska skickas till Tillväxtverket senast det datum som anges i beslutet. Rapporten ska beskriva hur projektet har genomförts under hela projektperioden med en tydlig koppling till den aktivitets- och tidsplan som har fastställts i beslutet. Utfall och eventuella avvikelser ska kommenteras tillsammans med en redogörelse av vilka åtgärder som har vidtagits. Mer detaljerade krav på innehållet i slutrapporten kan förekomma inom olika program och framgår då i beslutet under särskilda villkor. Det kan även finnas särskilda instruktioner för det aktuella programmet om vilka bilagor som ska finnas med i slutrapporten.

Tillsammans med slutrapporten ska en ekonomisk slutredovisning lämnas för projektet. En Ansökan om utbetalning med huvudbok med resultatrapport för aktuell slutredovisningsperiod ska bifogas. Slututbetalning sker efter Tillväxtverkets godkännande av slutredovisningen och slutrapporten.

Följande sammanställning är en vägledning för vilken information som ska ingå i slutrapporten.

1. Sammanfattning

Gör en sammanfattande beskrivning av innehållet i slutrapporten samt utfall mot projektmål.

Projektet Grön i Sala hade en tydlig målbild - att matcha asylsökandes kompetens med behovet av kompetent personal på lokala arbetsmarknaden. Huvudfokus i inledningen av projektet var företagets behov och deras vilja att öppna upp för en ny målgrupp vid rekrytering. Den lite öppna, förutsättningslösa inriktningen visade sig snabbt vara en svår väg att komma vidare på. Vi valde då istället att ta ett individfokus och en tydlig utgångspunkt i den kompetens som varje individ kunde tillföra. En omfattande och grundläggande kompetensinventering genomfördes med utgångspunkt i en öppen enkät som följdes upp med djupintervjuer. En viktig del var inte bara förvärvad kompetens utan också vilja och inriktning i ett mer framåtsyftande perspektiv.

Med den kartlagda kompetensen som utgångspunkt kunde vi därefter matcha mot företagets behov och relativt snabbt hitta praktikplatser där en ömsesidighet kunde uppstå. Antalet praktikplatser blev till slut tio gånger fler än det uppsatta målet. Under projektiden har en lång rad av brister i organisation, rutiner etc hos statliga eller kommunala instanser varit hinder i arbetet. Flera nya samverkansgrupper (projektsamordning, asylsamordning, säkerhetsuppföljning) har startats upp och det är ett resultat som inte fanns i den ursprungliga planen, men som blev en nödvändighet för att överhuvudtaget kunna lösa uppgiften.

1. Sammanfattning

Gör en sammanfattande beskrivning av innehållet i slutrapporten samt utfall mot projektmål.

Projektet har utvecklats till en viktig del av en större satsning som Sala kommun genomfört för att hantera flykting- och asylsituationen. Alla delar av kommunen har därmed involverats från individnivå via föreningsliv till företag och kommunala enheter. Den största attitydförändringen har skett i det större perspektivet där engagemang och respons på genomförda insatser har ökat under projektiden. Sala kommun har kommit att utmärka sig med jämförelsevis låga nivåer av krisinsatser och tillbudsrapportering. Det engagemang och de kontakter som bl.a. den här projektet bidragit med har varit en avgörande faktor.

Vi har lärt oss mycket! Vi har sett stora brister i de system som ska verka för en god integration! I flera fall finns det regelrätta systemfel som motverkar möjligheterna till en god etablering på den svenska arbetsmarknaden. Det är en brist att det inte finns möjligheter att utveckla de erfarenheter vi har fått. Ett framgångsrikt projekt riskerar att bli en parentes!

2. Syfte och mål

Beskriv projektets syfte och mål samt om dessa mål har uppnåtts. Beskriv även projektets målgrupp och hur man nått fram.

"Projektets syfte:

Den strategiska påverkan är att Sala kommun ska vara en bra kommun att bo och verka i. Vi ser strategisk påverkan genom att våra företag utvecklas kompetensmässigt och verksamhetsmässigt och därigenom får en konkurrenskraft gentemot deras omvärld.

Vi vill öka förutsättningarna för nyanlända arbetslösa personer i Sala att använda sin kompetens för att kunna livnära sig som arbetskraft eller som entreprenörer.

Vi vill öka möjligheterna för Salas entreprenörer att få arbetskraft, att nå nya kundgrupper och utveckla varor och tjänster."

Syftet - att matcha kompetens mot behov i det lokala näringslivet - har uppnåtts och överträffats under projektiden, sett i ett kort perspektiv. Däremot finns många frågetecken på hur detta ska kunna tas tillvara i ett längre perspektiv. Bristen på långsiktighet vid handläggning av asylärenden, bristen på bostäder, ... är några av de frågor som kan komma att ge projektet en status av en oerhört positiv och utvecklande insats - men tyvärr kanske en parentes?

"Projektets mål:

Det övergripande är att nyanlända arbetssökande ska komma in på arbetsmarknaden samt att våra småföretag kan tillgodose sin kompetensförsörjning

-Inventering genom besök ska ske hos våra småföretag för att ta reda på om de tar emot deltagare som praktikanter eller bidrar på annat sätt till att kunna utveckla varor och tjänster.

-Projektet ska bidra till att få ökad tillgång till god kompetens och arbetskraft

- Kompetens- och behovsinventering bland de nyanlända (kartläggning av bakgrund, kunskaper, intressen, motivation, behov och förutsättningar)

2. Syfte och mål

Beskriv projektets syfte och mål samt om dessa mål har uppnåtts. Beskriv även projektets målgrupp och hur man nått fram.

-Projektet ska skapa och föra dialog mellan olika intressenter för att gemensamt utveckla näringar genom mångfaldssatsning.

- Genomförande av matchmaking/mötesplats arbetsgivare-arbets sökande i samband med evenemang som ett led i ett attitydarbete både gentemot företag och nyanlända

- Förstudieprojektet ska leda till vidare satsningar och en struktur för fortsatt samverkan mellan involverade parter"

Projektets mål har i flera fall överträffats och nya konstellationer (exempel ges i sammanfattningen) för framtida samverkan har skapats. Brister i system och rutiner har hittats och kreativitet för att överbrygga dessa har krävts. De planerade mer "kvantitativa" insatserna i målbeskrivningen: matchmakingträffar, enkäter om attitydförändringar etc. har inte genomförts eller modifierats eftersom det under processen visat sig att en matchning på individnivå skapar en större förståelse och därmed en mer genuin attitydförskjutning.

Projektets målgrupp - asylsökande - har varit i fokus och delaktighet har skapats utifrån en medveten struktur. I målgruppen - företag - har vi fokuserat på dem tagit emot praktikanter och gjort attitydvärderingar som bearbetats med en mer handfast metodik i varje enskilt matchningsfall.

3. Organisation

Beskriv hur projektet har organiserats och styrs.

Projektet formulerades av Företagarcentrum i Sala och avsikten var att skapa en egen projektgrupp från en rad berörda parter. När projektledaren kunde rekryteras direkt från det arbete som kommunen inlett för att jobba med asyl- och integrationsfrågor så förändrades upplägget.

Projektledaren har i sin roll varit delaktig i alla de nätverk, både gamla och nya, som haft frågorna på sin dagordning och därför har inte behovet av en ytterligare styrgrupp varit aktuell. Inom ramen för projektet anställdes fyra tolkar/handledare direkt från målgruppen, för att på ett enkelt sätt kunna arbeta med alla inblandade parter. Dessa fyra har tillsammans med projektledaren utgjort arbetsgrupp i nära relation till övriga anställda på Företagarcentrum och kommunens anställda med direkt ansvar för asylfrågor. Ett mindre kontor med egen samlingslokal har utgjort navet i de aktiviteter som bedrivits med samtal, intervjuer, möten på olika nivåer.

4. Arbetssätt och aktiviteter

Beskriv arbetssätt samt genomförda aktiviteter, förklara och kommentera eventuella avvikelser mot ansökan och beslut.

I nedanstående tabell ska de aktiviteter som finns med i beslutet fyllas i. Ange med % hur stor del av budgeterade kostnader som har upparbetats för respektive aktivitet. Ge en kommentar till respektive aktivitet vid behov.

Initialt gjordes ett försök att utgå ifrån företagets behov men det visade sig vara en svårframkomlig väg. Intresset var svalt och vi valde därför att välja motsatt väg. Med utgångspunkt i en grundläggande kompetensinventering och mer personliga matchningar kunde vi skapa ett större intresse! Utifrån en eller flera personer med specifik kompetens har kontakter tagits med företag och förvaltningar och matchningen har fungerat. Efter att vi aktivt jobbat i nära kontakt med Migrationsverket har vi lyckat pressa handläggningstiden ned till några dagar istället för de 4-6 veckor som var utgångspunkten. I några fall har praktiken lett fram till en anställning och då har vi inom projektet bistått med handledning genom den snåriga vägen fram till en anställning. Det är väldigt få av de befintliga systemen som fungerar smidigt för att ge en asylsökande möjlighet att få ett jobb, kunna betala skatt och ta emot en lön. Efter placering så har vi aktivt jobbat med uppföljning, besök, handledning och stöd vid situationer där oklarheter uppstått.

<i>Aktiviteter enligt beslutad tids- och aktivitetsplan</i>	<i>Utfall i % mot budget</i>	<i>Kommentar</i>
Behovsanalys företag	50	Prioriterades inte som planerat
Kompetensanalys nyanlända	100	Tyngdpunkten för projektet låg här
Information företag	10	Kostnadsfri information i anslutning till besök
Information nyanlända	10	Kostnadsfri information i anslutning till intervjuer
Matchmaking/mötesplats	0	Denna idé skrotades helt
Uppföljning, utvärdering, rapport	50	En del i projektledarens ansvar
Projektledarens arbete utöver ovanstående	0	Projektledarkostnaden har finansierats på annat sätt
	77777	77777

5. Resultat och effekter

Beskriv vilka resultat och effekter som projektet har medfört och vilka resultat och effekter som förväntas uppkomma efter det att projektet har avslutats, även förväntade resultat som inte har uppnåtts ska anges.

Projektet har starkt bidragit till att asylmottagandet i Sala har fungerat väldigt bra, skapat många personliga kontakter, aktiviteterna utifrån praktik och arbete har skapat framtidstro och lust och samtidigt gett Salaborna nya ansikten och en större öppenhet för att våga gå utanför de traditionella ramarna. Företagen har sett nya möjligheter och i flera fall finns nu en öppenhet för nya sätt att tänka rekrytering.

Ett helt nytt nätverk för praktiksamordning har skapats där det stora antalet praktikanordnare nu samverkar och försöker hitta nya och mer effektiva rutiner, istället för att konkurrera i kontakten med företag och myndigheter.

Sala kommun kommer långt efter projektets avslut att kunna dra nytta av de erfarenheter som byggts in i flera nya system på tvärs mot kommunens traditionella "stuprör". Samarbete och att mötas för samspel istället för konkurrens kan komma att bidra till en bättre kommunal organisation.

Vi har inte prioriterat stora möten och avancerade enkäter för att mäta ev. attitydförändringar utan istället förlitat oss till de signaler som återkopplats i många olika sammanhang. Polisen, Migrationsverket, socialtjänst, skola, kultur & fritid, företag och Salabor i allmänhet har samstämt vittnat om en positiv utveckling långt ifrån den rädsla som fanns inför "den nya" situation som tog form i spåren av den stora flyktingströmmen.

6. Eventuella kopplingar till andra projekt

Beskriv projektets eventuella kopplingar till och samarbete med andra projekt och insatser.

Sala kommun hade innan projektstart beslutat om en särskild insats för att säkra att integrationsprocessen inte skulle få några negativa konsekvenser. Ur det projektet tillsattes projektledare för Grön i Sala vilket skapade ett väldigt nära samspel med övriga insatser inom kommunen. Grön i Sala blev en av de dominerande pusselbitarna i ett nätverkspussel som har fått stor betydelse för kommunen.

Samtal har förts med Företagarna och Coompanion omkring insatser och utbildning för eget företagande. En något större planerad utbildningssatsning föll pga svårigheter med mångfalden språk i en och samma utbildning. Ett konkret resultat är att ett bageri kommer att öppnas, utformat som ett socialt företag i samarbete med en idéell förening, med nyanlända som drivande aktörer.

7. Diskussion

Redogör för vilka delar av projektet som har varit framgångsrika och vilka eventuella delar av projektet som har varit mindre framgångsrika. I beskrivningen ska det tydligt framgå vilka faktorer som har påverkat utfallet. Beskriv övriga resultat och effekter av projektet. Jämför med de övriga förväntade effekter som har angetts i ansökan och beslut.

Praktikplaceringar är den enskilt största framgången. Den faktor som gjort detta möjligt är en grundläggande kompetensinventering, kombinerat med en återkommande nära kontakt med varje enskild individ. Fokus har, förutom utbildning och arbetslivserfarenhet, legat på eget intresse, egna drivkrafter och nyfikenhet för att också skapa en större känsla av möjligheter till delaktighet och utveckling. Många av de asylsökande kommer med en känsla av uppgivenhet, en trötthet och möts av ett omhändertagande system där egna val inte ges någon plats. En destruktiv passivitet kan skapas ganska fort och det har vi medvetat motverkat genom att fokusera på utmaningar, eget ansvar, delaktighet och ständigt nya steg. Att göra "vad som helst" har inte varit möjligt, vi har konsekvent sökt efter individens egen lust och egna drivkrafter.

Attitydundersökningar hos medverkande företag har vi tonat ner. Försök i liten skala visade snabbt att vi fick ganska liktydiga svar av generell karaktär. Vi kunde snabbt se generella mönster och upprepningar av "vanliga" attityder. Genom att utifrån individers drivkraft fokusera på kontakten mellan människor och konkreta resultat i upplevelsen av nya konstellationer påstår vi att en betydligt större attitydförändring har blivit möjlig. När en asylsökande ev. praktikant redan vid det första besöket kunde föreslå nya marknadssegment för företagets produkter så vände öppenheten som med ett handslag.

Grundtesen "prata aldrig om människor - prata med människor" har i många sammanhang under projektets gång skapat nya och i vissa fall fascinerande möten som gjort en verklig skillnad för både enskilda, företag, organisationsformer eller arbetsplatser. Den erfarenhet och den vilja till att medverka och "göra rätt för sig" kan i många fall döljas av fördomar och attityder utifrån generaliserande värderingar av "vi och dom".

Förväntade långsiktiga konsekvenser på tillväxt, nyetablering av företag, sysselsättning etc. kommer i flera fall inte att uppnås pga att regelverken skapar fler hinder än möjligheter. Den mycket komplicerade process av byråkrati som krävs för att en asylsökande ska komma till ett arbete är i sig det största hindret. Den väldigt långa handläggningstiden gör också att väntan på det "riktiga jobbet" blir alltför lång för många. De bidragsmöjligheter som erbjuds en arbetsgivare så snart en individ fått sitt uppehållstillstånd, minskar villigheten att anställa någon innan dess. Här finns en risk för utnyttjande där skrupelfria arbetsgivare kan locka med enklare upplägg som då tyvärr inte bidrar till en långsiktigt varaktig etablering och dessutom i många fall bidrar till nidsbilder och fördomar.

8. Slutsatser

Redogör för vilka slutsatser som har dragits från projektledningens sida. Beskriv även andra positiva och negativa erfarenheter eller omständigheter som har varit viktiga för utfallet av projektet.

Den stora grupp asylsökande som Sverige tog emot hösten 2015 är en till stora delar ounyttjad resurs. Kompetens, engagemang, starka drivkrafter och en vilja att ta del av och göra rätt för sig i sitt nya sammanhang tas inte tillvara i den omfattning som skulle kunna vara möjlig. Krångliga system som i många fall direkt motverkar en möjlig anpassning kräver kreativitet och envishet för att ta sig igenom. Den långsamma handläggningen och en obefintlig kontinuitet vid placeringar gör att de mänskliga resurserna istället bryts ner och genomförda insatser inte kan följas upp och tas tillvara. Detta skadar givetvis såväl individer som företag, som missar en möjlighet till utveckling.

Integration är en fråga om möten mellan människor - inte en fråga om regelverk och system som ska underlätta eller förstärka möjligheter med olika ekonomiska incitament. När ett genuint samspel mellan människor som möts i ett gemensamt åtagande får fungera som bäst så uppstår integration som en naturlig följd. Ett exempel från projektet som tydligt belyser det är en situation där två asylsökande, från olika länder och med olika språk mötte en svensk lantbrukare med stora behov av hjälp i en utsatt situation. De kunde bidra med erfarenhet och stöd utan att ens kunna kommunicera annat än med teckenspråk och gester. De kunde inte prata med varandra och inte med

8. Slutsatser

Redogör för vilka slutsatser som har dragits från projektledningens sida. Beskriv även andra positiva och negativa erfarenheter eller omständigheter som har varit viktiga för utfallet av projektet.

sin uppdragsgivare - men det fungerade eftersom erfarenhet, delaktighet och medmänsklighet kunde mötas i ett naturligt samförstånd.

För att i framtiden kunna ta tillvara den här resursen bättre så krävs systemförändringar på en rad områden:

Hur sker placering av asylsökande och med vilken långsiktighet väljs placeringsort? Nu flyttas personer hit och dit utan möjlighet till egna val eller hänsyn till upparbetade kontakter.

Hur skapas ett system för enklare anställningsrutiner? ID-handlingar, samordningsnummer, bankkort är bara några i raden av problemområden som kan förenklas för att verkligen ge möjlighet att ta tillvara kompetens i ett tidigt skede. Starta företag som asylsökande är i princip omöjligt med nuvarande regelverk

Språkinträdning är avgörande men hur kan den förbättras? Den mycket enkla grundläggande introduktion som nu erbjuds via Studieförbunden är inte tillräcklig om handläggningstiderna för asyl behöver vara längre än tre månader. Ambitionsnivån hos de allra flesta ligger betydligt högre och ett utanförskap skapas snabbt om inte en större möjlighet till lärande utifrån egna ambitioner kan erbjudas.

Hur och vem ska ta ansvar för att kompetensen tas tillvara? Den uppdelning som nu finns, där vattentäta skott finns mellan Migrationsverkets ansvar för asylsökande och Arbetsförmedlingens ansvar för nyanlända, med helt olika villkor och möjligheter till sitt förfogande, ställer till en rad problem i integrations- och kompetensförsörjningsarbetet. Menar vi allvar med att ta tillvara all den kompetens som finns inom Sveriges gränser så måste vi hitta ett utökat mandat att jobba med alla grupper. Projektet har tydligt visat att det finns en ofta gedigen kompetens som hamnar mellan stolarna eller sakta pressas undan till utanförskap och uppgivenhet.

Vem vägleder vem? En slutsats som vi förvånats över, även i projektgruppen, är att i många fall har den främsta kompetensen för att lösa uppkomna problem hittats hos målgruppen. Kanske finns den främsta kompetensen för att skapa en god integration i den grupp som vi tror att vi måste vägleda och "ta hand om"?

9. Indikatorer

Med indikatorer avses hur ett projekt mäter och redovisar måluppfyllelsen i projektet. Om indikatorer finns med i projektbeslutet eller i projektansökan ska dessa anges nedan. Ange utfallet för indikatorerna för hela projektperioden under aktiviteter och utfall nedan. (Var uppmärksam på vilka indikatorer som ska anges enligt beslut).

Antal företag - analyser

Antal nyanlända - kompetensanalys

Antal praktikplatser eller anställningar

Företag med positivare syn på nyanlända

Nyanlända med kännedom om svensk arbetsmarknad

<i>Indikatorer (ange i fälten typ av indikator enligt ansökan och beslut)</i>	Kvinnor	Män	Totalt	Mål antal

Aktiviteter och utfall				
Antal företag där analys genomförts			30	100
Antal nyanlända vars kompetens kartlagts	15	75	90	100
Antal praktikplatser eller anställningar	8	42	50	5
Företag med positivare syn på nyanlända			30	80
Nyanlända med kännedom svensk arbetsmarknad	8	42	50	80

10. Informationsinsatser

Beskriv hur projektet har informerat om att Tillväxtverket medfinansierat projektet. (Ange även adress till eventuell webbplats där information om projektet finns.)

Information: Enligt beslut och villkor ska stödmottagaren informera om att insatserna är medfinansierade av Tillväxtverket i sin externa kommunikation. Tillväxtverkets logotyp ska exponeras.

Vid varje företagsbesök, nya såväl som vid uppföljning, har vi nämnt att projektet finansierats av Tillväxtverket. Utskick och info har funnits via hemsidan: <http://foretagarcentrum.se/gron-i-sala/>

11. Övrigt

Finns det ytterligare information om projektet och dess verksamhet och resultat som bör uppmärksammas? (t.ex. övriga resultat, resultat spridning m.m.)

Projektet har beskrivits i flera tidningsartiklar i Sala Allehanda, reportage i Göna Draken - en tidskrift för Agenda 21 och hållbar utveckling i Västmanland, presenterats vid seminarier under "Tillsammans för Västmanland" och "Tillsammans för Sala". Det har också presenterats vid konferensdag för Posom-grupper i Västmanland.

Vi har haft studiebesök från polisledningen i Västmanland eftersom projektet bidragit till en väldigt låg insatsnivå som utmärkt sig vid jämförelse med närliggande kommuner. Migrationsverkets handläggare lade en heldag för att se och lära av våra rutiner vid praktikplacering. Den så kallade "Salamodellen" har omnämnts på riksdagsnivå.

12. Kort sammanfattning för publicering på Tillväxtverkets webbplats

Sammanfatta projektets innehåll och de viktigaste resultaten, max 1000 tecken (ca 1/4 A4-sida)

Grön i Sala - ett projekt initierat av Företagarcentrum i Sala för att matcha asylsökandes kompetens mot behovet av kompetent personal på den lokala arbetsmarknaden. Ett nyöppnat asylboende mitt i staden blev den självklara utgångspunkten. En insats från kommunledningen startade samtidigt, med syfte att hantera och förhindra befarade konflikter och oro kring det nyöppnade boendet. Genom att samordna båda insatserna, så utvecklades Grön i Sala till en av kärnverksamheterna i den övergripande strategin.

En grundläggande kompetensinventering gjordes med allt från utbildning, arbetslivserfarenhet till personliga drivkrafter och drömmar i djupintervjuer med drygt 90 personer. Med människan i fokus så kunde matchningen ta fart och drygt 50 asylsökande kunde erbjudas praktik eller anställning.

Projektets bärande utgångspunkt - "tala med människor, aldrig om" - skapade en hög grad av delaktighet och med handledning och stöd från tolkar ur målgruppen fick projektet uppseendeväckande goda resultat. "Salamodellen" har särskilt uppmärksammats av Polisen, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, POSOM, Företagarna m.fl.

13. Underskrift projektledare

Jag godkänner härmed att information om projektet samt mina kontaktuppgifter får publiceras på Tillväxtverkets webbplats i syfte att sprida information om projektet.

Datum

2016 11 29

Ort

Sala

Underskrift av projektledare

Namnförtydligande

Ingemar Thorén

14. Underskrift

Slutrapporten ska undertecknas av person som har rätt att företräda stödmottagaren. Undertecknad person intygar att ovan lämnade uppgifter är fullständiga och riktiga:

<i>Datum</i> 2016 11 29	<i>Ort</i> Sala
<i>Underskrift av behörig</i> -----	
<i>Namnförtydligande</i> Annica Åkerblom	

Slutrapporten skickas i original med underskrifter till:

Tillväxtverket

Box 4044

102 61 Stockholm